

**МІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Технологічний факультет

Кафедра годівлі тварин і технології кормів

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

ДЕНИСЮК ОЛЕГ СТАНІСЛАВОВИЧ

УДК 636.082/084:636(477.43)

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ОЦІНКА ТЕХНОЛОГІЇ ГОДІВЛІ ТА УТРИМАННЯ РЕМОНТНОГО
МОЛОДНЯКУ СВИНЕЙ В УМОВАХ ТОВ «КАМЧАТКА» ІЗЯСЛАВСЬКОГО
РАЙОНУ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ**

204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень.
Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на
відповідне джерело _____

О.С. Денисюк

Керівник роботи:

Мамченко Віталій Юрійович

кандидат с.-г.наук, доцент

Висновок кафедри годівлі тварин і технології кормів

за результатами попереднього захисту:

Протокол засідання кафедри годівлі тварин і технології кормів

№ __ від «__» _____ 2020 р.

Завідувач кафедри годівлі тварин

і технології кормів

В.В.Борщенко

«__» _____ 2020 р.

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти **Денисюк Олег Станіславович** захистив

кваліфікаційну роботу з оцінкою:

сума балів за 100-бальною шкалою _____

за шкалою ECTS _____

за національною шкалою _____

Секретар ЕК

(науковий ступінь, вчене звання) (підпис) (прізвище, ім'я, по батькові)

АНОТАЦІЯ

Денисюк О.С. Оцінка технології годівлі та утримання ремонтного молодняку свиней в умовах ТОВ «Камчатка» Ізяславського району Хмельницької області. – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 204 - Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва. – Поліський національний університет. Житомир, 2020.

У кваліфікаційній роботі наведена оцінка технології годівлі та утримання ремонтного молодняку свиней в умовах ТОВ «Камчатка» Ізяславського району Хмельницької області. Аналізуючи звіти господарства, слід відмітити, що кількість свиней в господарстві за останні 3 роки суттєво збільшилась і на кінець 2020 року становить: основних свиноматок – 1300, ремонтного молодняку – 1660, свиней на відгодівлі – 8252, кнурів-плідників – 255, поросят – 1533 голови.

Структура раціону для ремонтних свинок в умовах господарства була наступною: концентровані корми – 70-75%, соковиті корми – 14-19%, грубі корми – 5-6%, що є допустимою нормою. Для балансування раціонів за вітамінами, мікро та макроелементами, амінокислотами, кальцієм та фосфором в умовах господарства використовують добавки солей мікроелементів та м'ясо-кісткове борошно. Середньодобова даванка корму для ремонтного молодняку свинок становила від 4,2 до 5,1 кг, що є фізіологічною нормою при дворазовій годівлі.

В умовах ТОВ «Камчатка» Ізяславського району, Хмельницької області застосовується зимове та літнє утримання свиней. У зимовий період молодняк утримується у свинарнику, а у літній період роки – на вигульних майданчиках та таборах.

При аналізі основних показників крові у ремонтних свинок відмічалися незначні відхилення кількості фосфору. Всі інші показники в межах фізіологічних норм.

При розрахунках економічної ефективності було одержано чистого прибутку – 19600 гривень, при цьому рівень рентабельності склав – 10,3%.

Ключові слова: технологія, годівля, утримання, раціон, ремонтний молодняк свиней, показники крові, економічна ефективність.

ANOTATION

Denisyuk O.S. Evaluation of the technology of the year and the reduction of replacement pigs in the minds of the TOV "Kamchatka" in the Iziaslav district of the Khmelnytsky region. - The quality of the robot as a manuscript.

The quality of the robot for the purpose of the master's degree for special skills 204 - Technology of production and processing of products. - Polisky National University. Zhytomyr, 2020.

An assessment of the technology of the year and the removal of replacement pigs in the minds of TOV "Kamchatka" in the Iziaslavsky district of the Khmelnytsky region has been conducted at the qualified robot. Analyzes of the state's gratitude, the next step, the number of pigs in the state gratitude for the last 3 years of the day was improved and at the end of 2020 it became: the main sows - 1300, the young pigs - 1660, the pigs per 825 years heads.

The structure of the race for repair gilts in the minds of the state's favor was offensive: concentrated feed - 70-75%, juice feed - 14-19%, coarse feed - 5-6%, which is the permissible norm. For balancing races for vitamins, micro and macroelements, amino acids, calcium and phosphorus in the minds of the state, the addition of microelement salts and meat-cyst is good. The average davanka fodder for replacement gilts became 4.2 to 5.1 kg, which is a physiological norm in a dvorazovy year.

In the minds of TOV "Kamchatka" Iziaslavsky district, Khmelnytsky region, winter and litne of pigs are fixed. In the wintering period, the young grow up at the pigsty, and in the summer period, the youngsters - on the vigulny maidanchiks and camps.

When analyzing the main indicators of blood in gilts, there was a slight decrease in phosphorus. All the indicators in the boundaries of physiological norms.

With the economic efficiency of the boulevard, a net gain of 19,600 hryvnias was obtained, with the profitability of the sklavas being 10.3%.

Key words: technology, year, management, race, young pigs replacement, blood indicators, economy efficiency.

Зміст

Вступ	6
РОЗДІЛ 1. Огляд літератури	
1.1 Технологічні особливості вирощування ремонтного молодняку	9
1.2. Техніка годівлі ремонтного молодняку	13
1.3 Особливості вирощування ремонтного молодняку на комплексах	14
РОЗДІЛ 2. Матеріал, методика, місце та умови проведення досліджень	
2.1. Місце та умови проведення досліджень	
2.1.1. Короткі відомості про господарство	16
2.1.2. Характеристика тварин	18
2.1.3 Заготівля кормів і годівля тварин	19
2.2 Матеріал та методика проведення досліджень	21
РОЗДІЛ 3. РОЗРАХУНКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНА ЧАСТИНА	
3.1 Технологія виробництва продукції тваринництва	
3.1.1 Аналіз технології годівлі та утримання ремонтного молодняку свиней	23
3.1.2 Техніка годівлі ремонтного молодняку свиней	29
3.1.3 Гематологічні та біохімічні показники крові ремонтного молодняку свиней	30
3.1.3 Економічна ефективність досліджень	32
ВИСНОВКИ	34
ПРОПОЗИЦІЇ ВИРОБНИЦТВУ	35
Список літератури	36

Вступ

Від якості ремонтного молодняку залежить продуктивність свиней як товарного так і племінного стада. Основна мета вирощування ремонтного молодняку – своєчасне поповнення основного стада кнурів та свиноматок [1].

Особливості травної системи свиней дають їм можливість споживати більше 120 різноманітних кормів рослинного та тваринного походження. Але наразі в сучасних умовах споживається менша кількість кормів: від 1-2 (при використанні комбікормів) до декількох (за умов використання кормів власного виробництва та закупівлі добавок і преміксів та) [2].

Ремонтних свинок та кнурців відокремлюють і створюють необхідні умови для того, щоб забезпечити їм міцне здоров'я та досягнення живої маси у 4 місячному віці 35–40 кг, у 6 місяців 60–70 і в 9 місяців – до 120 кг (ремонтні свинки) і 150 кг (ремонтні кнурці). Середньодобові прирости для свинок – 600 г, кнурців – 650 г [2].

Основними при годівлі свиней є: концентровані, соковиті, зелені та грубі корми у вигляді трав'яного або сінного борошна та корми тваринного походження (мінеральні білкові та вітамінні добавки), відходи переробної промисловості, громадських їдалень.

Виділяють чотири групи кормів за напрямками надходження: польове кормовиробництво, корми промислового виробництва, природні кормові угіддя, відходи та продукти переробки різних промисловостей [3].

Основними складовими раціону для моногастричних тварин є: концентровані корми (пшениця, соя, кукурудза, жито, ячмінь, горох, макуха), відходи, рибної, м'ясопереробної, молочної промисловості та кормові дріжджі.

Мета досліджень – оцінка технології годівлі та утримання ремонтного молодняку свиней в умовах ТОВ «Камчатка» Ізяславського району Хмельницької області.

Об'єкт досліджень – ремонтний молодняк свиней великої білої породи.

Предмет досліджень – корми та добавки, що використовуються у годівлі молодняку свиней, а також звіти ТОВ «Камчатка» за останні 3 роки. *Матеріалом досліджень* було поголів'я ремонтного молодняку свиней, звіти господарства, технологічні процеси, що використовуються у господарстві під час годівлі, утримання, роздавання кормів, водонапування, прибирання гною у тваринницьких приміщеннях.

У роботі були поставлені основні *завдання*:

- написання теоретичної частини роботи;
- звіти господарсько-економічної діяльності ТОВ «Камчатка»
- аналіз технології годівлі та утримання ремонтного молодняку свиней;
- аналіз техніки годівлі ремонтного молодняку свиней;
- проаналізувати гематологічні та біохімічні показники крові ремонтних свинок;
- розрахувати економічну ефективність проведених досліджень;
- надати висновки та практичні рекомендації виробництву.

Методи дослідження: аналітичні (огляд літератури), зоотехнічні (аналіз годівлі, продуктивності), розрахункові (економічна ефективність досліджень).

Практичне значення отриманих результатів – проаналізовані результати досліджень можуть бути використані в умовах тваринницьких господарств різних форм власності, які займаються вирощуванням ремонтного молодняку свиней великої білої породи.

Робота виконана на 39 сторінках комп'ютерного тексту, містить 8 таблиць і 2 рисунки. Список використаної літератури включає 44 літературних джерела.

Публікації за темою кваліфікаційної роботи:

1. Мамченко В.Ю., Денисюк О.С. Денисюк К.О. Вплив кормів на якість свинини. Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва: науково-теоретичний збірник. Вид-во «Поліський національний університет», 2020. Вип. 13. С. 99-101.

2. Мамченко В, **Денисюк О.** Вплив деталізованих норм годівлі ремонтних кнурців та свинок на відтворювальні здатності. Міжнародна науково-практична інтернет-конференція: «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації. Вип. №63. С. 488-490. Переяслав-Хмельницький.

3. **Денисюк О.С.** Оцінка технології годівлі та утримання ремонтного молодняка свиней в умовах ТОВ «Камчатка» Переяславського району Хмельницької області. Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва: науково-теоретичний збірник. Вид-во «Поліський національний університет», 2020. Вип. 14. С. -.

РОЗДІЛ 1. Огляд літератури

1.1 Технологічні особливості вирощування ремонтного молодняка

Особливості утримання. Розрізняють зимове та літнє утримання. Взимку молодняк утримують у свинарниках, а в літній період – здебільшого на вигульних майданчиках та таборах. В умовах племінних репродукторів на промислових комплексах – цілорічне стійлове утримання свиней [4].

Кнурців та свинок утримують окремо у приміщенні групою по 8-10 голів. Площа станка у розрахунку на 1 голову повинна бути 1,9 м², фронт годівлі – 30 см. Підлога у станках решітчаста, бетонна, або частково решітчаста, під якою влаштовані гнойові канали. У них розміщують транспортери чи влаштовують каскадно-спливну систему видалення гною.

Відносна вологість у приміщеннях – не більше 75%, температура повітря – 18-22 °С, допустимий вміст вуглекислоти – 0,2%, аміаку – 20 мг/м, сірководню – 10мг/м. Світловий коефіцієнт – 1:10, освітленість у приміщеннях – 30-75 лк [5,6].

У приміщенні для підтримання параметрів повітряного середовища використовують різні вентиляційні установки. Природна вентиляція з тягою дуже проста в обслуговуванні і не потребує використання додаткових витрат енергії. Цей вентиляційний комплект непогано поєднується з калориферами в систему вентиляційно-опалювальних агрегатів та забезпечує оптимальну температуру повітря у приміщенні, видалення шкідливих газів, запобігає конденсації пари.

Поблизу приміщень ставлять обладнані вигульні майданчики у розрахунку 1,5 м² на одну голову.

Літньотабірне утримання має важливе значення при вирощуванні молодняка з міцною конституцією та високою продуктивністю. Перехід ремонтного молодняка у літні табори дозволяє провести капітальні ремонти або реконструкції тваринницьких приміщень без порушення технологічного циклу, оздоровлює стадо та підвищує продуктивність молодняка без

додаткових витрат на профілактичні та лікувальні препарати, дає можливість використовувати зелені корми [7].

Літні приміщення з таборами для ремонтного молодняку будуються по типу стаціонарних споруд і розміщуються так, щоб їх відкрита сторона була захищена від вітру та прямих сонячних променів. Зазвичай дах роблять з теплозахисного та водонепроникного матеріалу з невеликим нахилом, щоб осадки не потрапляли під навіс. Для будівництва літніх майданчиків використовують: черепашник, бут, пісок, шифер, цеглу, глину, шлакоблок, дерево. Застосування металу тільки у крайніх випадках.

Табір повинен бути розміщений на сухих місцях, відстань до території свиноферми – 300-500 м. Це дає можливість в кормоцеху ферми готувати корми і роздавати їх за допомогою механізованої техніки в табір тваринам та раціонально використовувати системи освітлення, водопостачання та гноєвидалення [8].

Відстань табору до житлового району повинна бути не менше 500 м. Він повинен бути обгороджений та відділений санітарно-захисною зоною. Навколо табору озеленюють прилеглу територію. Використовують для насаджень грецький горіх та тополя. Листя горіха виділяють фітонциди, що пригнічують розвиток комах, грибів та мікроорганізмів. Тополя поглинає диму у повітрі, пил та шкідливі гази. З кущів висаджують акацію жовту, бузок та смородину [9, 10].

Особливості годівлі. Підвищення продуктивності тварин та відтворення стада залежить від якості ремонтного молодняку, яким замінюють свиноматок та выбракуваних кнурів-плідників. Відбору і вирощуванню племінного ремонтного молодняку повинно приділятися якнайбільше уваги, для того, щоб отримати тварин з високою резистентністю та високою відтворною здатністю. У господарствах промислового типу і на комплексах використовують цілорічну стійлову, фіксовану системи та безвигульне утримання свиноматок. Ремонт маточного поголів'я складає у середньому 40

% за рік, а тривалість господарського використання свиноматок у середньому 2–2,5 року, та одержання від них не менше 50 – 55 поросят [11, 12].

В практиці годівлі необхідно стежити за тим, щоб ремонтний молодняк не був вище середньої вгодованості, особливо при використанні концентратного типу годівлі, що обмежує рух тварин та призводить до відставання у рості. Затримка в рості та ожиріння погано впливають на продуктивність та здоров'я молодняку. Відмічається затримка статевої зрілості, настання охоти, погіршується запліднення, знижується якість та кількість поросят. Ремонтний молодняк слід годувати так, щоб отримувати максимальні прирости, а й здорових, розвинених тварин, які здатні до високої репродукції. Відмінні результати отримують при годівлі молодняку раціонами помірно-концентратного типу, у яких частка концентрованих кормів не перевищують 75–80 %. В умовах племінних репродукторів до комбікормів типу СК-1-СК-5 вводять ще зелені і соковиті корми до 10–15 % [13, 14, 15, 42].

Ремонтні свинки повинні отримувати один з 3 раціонів, які мають однакову поживність та складаються з комбікормів і зелених кормів та комбінованого силосу, соковитих кормів і коренеплодів. Вирощування триває 140 діб. Їх жива маса повинна досягти 120 кг, що відповідає класу еліта, при середньодобових приростах – 570 г та витратах 47,99 МДж. на 1 кг приросту. Від народження до кінця періоду вирощування можуть мати приріст 458 г. Витрата комбікормів за період вирощування – 29,45 – 29,50 кг, а середньодобове споживання комбікорму – 2,1 кг. Соковиті корми та пасовища у раціоні становитимуть 14,75–14,80 %, або за добу 2,1 кг зеленої маси бобових трав та 1,50 кг комбінованого силосу та 2,4 кг соковитих кормів і коренеплодів [16,17, 18, 19].

Кнурці для виробничого використання вирощують до живої маси 150 кг при підвищеному рівні годівлі.

Схеми вирощування кнурців передбачають одержання за період від 120 до 300 днів 610-620 г середньодобових приростів при нормі обмінної енергії 51 МДж на 1 кг приросту. У їх раціонах повинні бути комбікорми, соковиті, зелені корми (14,95—15,0 % за поживністю). Поживність раціонів у цей період становить 31,10 МДж, за 180 днів вирощування витрати комбікормів – 433,8– 434,2 кг або близько 2,45 кг на добу, який згодовується у суміші з 2,4 кг зеленої маси, або 1,7 кг комбінованого силосу, або 2,8 кг соковитих кормів і коренеплодів [20, 21].

Для отримання високої відтворної здатності та забезпечення оптимальної роботи організму (безперервна робота мускулатури, інтер'єрні показники) потрібно, щоб у раціонах ремонтного молодняку було достатньо обмінної енергії [22].

Доведено, що недостатній рівень енергії – 40-50% затримує статеву зрілість ремонтних свинок на 40-50 днів. Для забезпечення оптимального енергетичного рівня кормові раціони ремонтного молодняку повинні містити не менше 70%-75% концентратів [23,24, 43].

Важливою умовою у годівлі є забезпечення ремонтного молодняку достатньою кількістю протеїну. Враховується не тільки його загальна кількість, а й біологічну повноцінність. Відносно високою біологічною цінністю білку характеризуються корми тваринного походження. У кормах рослинного походження багато протеїну міститься у сої, горосі та люпині [25,26].

Мінеральне живлення також має дуже важливе значення. Особливу це стосується кальцію та фосфору. При незбалансованості раціонів за цими показниками у молодняку відмічається відставання в рості та рахіт. Джерелами кальцію є зелені бобові корми, м'ясо-кісткове борошно молочні відходи, а фосфору – зерно злакових культур, рибне і кісткове борошно [27].

Важливу фізіологічну роль відіграють мікроелементи. Дефіцит заліза у перші дні після народження викликає анемію та затримку росту поросят, недостатня кількість цинку призводить до зниження відтворної функції.

Для кращого засвоєння вітамінів А, D, Е раціони годівлі ремонтного молодняку повинні містити достатню незамінні жирні амінокислоти (лінолеву, ліноленову, арахідонову) [28].

Основу раціонів складають концентровані (75-87%), соковиті та зелені корми (15-20%), тваринного походження (3-5%) [29].

Концентрати згодують у вигляді комбікормів-концентратів, а при відсутності соковитих та зелених кормів – повнораціонними комбікормами. Їх згодують у суміші з коренебульбоплодами чи зеленою масою бобових у вигляді вологих мішанок у приміщеннях та на кормових майданчиках (вологість суміші 65-75%) [30].

1.2. Техніка годівлі ремонтного молодняку

В умовах племінних репродукторів та на фермах господарств молодняк годують двічі на добу зволженими (1 : 1) кормовими сумішами, напування без обмеження. Обов'язково слід надавати активний моціон, влітку утримання у літніх таборах з випасом [31].

На промислових комплексах ремонтних кнурців та свинок вирощують без прогулянок, однак умови такі ж, що для молодняку на відгодівлі. Годують їх комбікормом СК-3 при зволоженні водою 1 : 3 (1 частина води і 3 частини комбікорму). Для ремонтних свинок підвищують норми повноцінного протеїну та знижують рівень середньодобових приростів. Найкращі результати отримують на фермах і комплексах, де він отримує до 15 % зеленої маси влітку і трав'яного борошна взимку з вільним утриманням. Осіменіння чи парування свинок при досягненні живої маси 120 кг. Їх утримують окремо групами до 6 місячного віку від кнурців, а пізніше поруч з ними, що прискорює стимулювання у них охоти [32].

У товарних господарствах ремонт кнурів проводять за допомогою привезених молодих кнурів з племзаводів у віці 180-210 діб. Постачають кнурців зазвичай більше майже удвічі. При оцінці кнурців звертають увагу на екстер'єр, стан їх здоров'я, тип конституції та походження.

Основними вимогами для ремонтних кнурців є відповідність не нижче першого класу, без особливих вад екстер'єру (провисла спина, слабкий кістяк, обхват за лопатками, мопсовидність, недорозвинені сім'яники). Ремонтних кнурів починають привчати до спарювання у 300 – 360 діб за умови, що їх жива маса становитиме 140–160 кг [33, 34].

1.3 Особливості вирощування ремонтного молодняка на комплексах

Відтворення стада ремонтного молодняка залежить значною мірою від молодняка високої якості, яким замінюються вибракувані кнури-плідники та свиноматки. Відбору і вирощуванню племінного ремонтного молодняка з високою відтворною здатністю та резистентністю необхідно приділяти багато уваги. В господарствах промислового типу і в умовах великих комплексах застосовують цілорічно стійлову, фіксовану, та безвигульну системи утримання свиноматок. Щороку ремонт стада маточного поголів'я становить 40 %, тривалість господарського використання у середньому 2 – 2,5 року, де за цей період від свиноматок отримують не менше 50–55 поросят [35, 36].

Обов'язково слідкують за тим, щоб не допустити надмірного ожиріння ремонтного молодняка, особливо при використанні концентратного типу годівлі. Затримка в рості та ожиріння також негативно впливає на продуктивність та здоров'я тварин. За цих умов може відмічатися затримка статевої зрілості, настання охоти, знижується заплідненість, та значно зменшується кількість і якість поросят в опоросі. Ремонтний молодняк годують так, щоб не тільки отримувати максимальні прирости, але й здорових, розвинених тварин, які здатні до високої відтворної здатності та продуктивності. Позитивно на молодняк впливають раціони, у яких частка концентратів не перевищує 75—80 %, у поєднанні із зеленими та соковитими кормами [37].

Схеми годівлі ремонтних свинок повинні складатися із комбікормів та зелених кормів або комбінованого силосу, соковитих кормів та коренеплодів в залежності від пори року. Період вирощування триває близько 140 діб. Жива маса повинна досягати приблизно 120-130 кг, що має відповідати класу еліта та середньодобових приростах у період вирощування не менше 570-580 г та витратах на 1 кг приросту 48, МДж обмінної енергії.

Свинкам від народження до завершення періоду вирощування планують середньодобові прирости 460 г. Витрата комбікормів за період вирощування – 29,40 – 30,0 кг, а споживання комбікормів за цей період близько 2,1 кг. Зелені та соковиті корми у раціоні становитимуть 14,8– 15,0 % за поживністю [38].

Кнурці вирощують до досягнення живої маси 150 кг при відносно вищому рівні годівлі і інтенсивності росту [39].

Схеми вирощування ремонтних кнурців передбачають від них отримання за період від 120 до 300 днів 610-630 г середньодобових приростів при витраті 51,0 МДж обмінної енергії на 1 кг приросту. У їх раціонах обов'язково повинен бути комбікорм, соковиті та зелені корми. Поживність раціонів у цей період повинна становити 31,50 МДж, за 180 днів вирощування витрати комбікормів – 433,8-434,2 кг, який згодують у суміші з 2,4 кг зеленої маси або 1,7 кг комбісилосу, або 2,8 кг соковитих кормів і коренеплодів. Вимоги за поживністю до комбікормів такі як і для ремонтних свинок [40,41].

РОЗДІЛ 2. Матеріал, методика, місце та умови проведення досліджень

2.1. Місце та умови проведення досліджень

2.1.1. Короткі відомості про господарство

ТОВ « Камчатка» (с. Теліжинці) заходиться в Ізяславському районі Хмельницької області.

Дане підприємство є одним з найбільш відомих свинарських господарств України та співвласниками і засновниками АСУ. Дане підприємство формує групу господарств. Усі господарства, які входять до структури: ТОВ «Камчатка», ТОВ «Агрос-Віста», ТОВ «Нива Поділля» та ДСП «Агропартнер» є незалежними юридичними особами.

День створення АСУ – 14 липня 2011 року. Станом на 2020 рік Асоціація «Свинарі України» об'єднує 39 господарств з 19 областей країни. Серед членів як найбільш потужні підприємства України, так і такі, які налічують 150 свиноматок або лише кілька тисяч свиней на відгодівлі. Загалом господарства-учасники АСУ утримують понад 100 тис. свиноматок і забезпечують приблизно 41% промислового ринку України.

Основна спеціалізація – рослинництво, хоча кожна з вище перерахованих має і додаткову спеціалізацію: свинокомплекси маточники, свинокомплекси відгодівельники, спеціалізуються у галузі молочного скотарства, рибництва та бджільництва.

Галузь свинарства почала розвиватися у 2006 році на ТОВ «Камчатка» з проекту та будівництва свинокомплексу маточника, якій розрахований на 15,5-16000 тисяч поросят на рік. Солідні капіталовкладення, а також найсучасніше обладнання, навчання персоналу та чітка організація виробництва дозволяють підвищити потужність свиноматок на рік до 3 тис. Дане господарство співпрацює із іншими господарствами ДСП «Агропартнер» та реалізовує їм товарних поросят на відгодівлю. Головна мета об'єднання – захист прав і інтересів даних господарств, які входять в об'єднання, розробка та впровадження новітніх

технологій по виробництву свинини, збільшення чисельності ринків реалізації продукції та контроль внутрішніх ринків збутів. Керівником господарства є Сухий Олександр Васильович з 02.03. 2020 року.

Територіально підприємство знаходиться в західній зоні Ізяславського району, Хмельницької області. Клімат помірно-континентальний. Літо тепле та вологе, середня температура червня + 21,2⁰ С; зима м'яка, середня температура січня – 7,6⁰ С. Оподи за рік в середньому 600 мм. рт. ст. Тривалість вегетаційного періоду приблизно 240 днів. Панівні вітри в основному, південно-східні, дмуть в перехідний період року (восени і весною). Взимку і влітку дмуть в основному північно-західні вітри. Підприємство розміщене з підвітряної сторони на відстані від населеного пункту 0,7 км. Територія господарства вирівняна, озеленена і освітлена у нічний час. Землям ТОВ «Камчатка» належить значна частина територій (табл. 2.1.1.1). Загальна площа земельних угідь становить 10515 га.

Таблиця 2.1.1.1

Структура посівних площ під сільськогосподарськими культурами в господарстві

Назва культур	2017	2018	2019
	га	га	га
Зернові	6000	6405	6530
Озимі зернові	2000	2010	1900
Ярі зернові	755	665	638
Зернобобові	560	530	460
Цукрові буряки	260	169	160
Багаторічні трави	542	540	530
Однорічні трави	398	196	297
Всього посівів	10515	10515	10515

Як видно з даної таблиці загальна площа земельних угідь становить – 10515 га. Основну частину земельних угідь займають зернові корми – 6311 га у середньому за 3 роки , озимі зернові –1970 га, ярі зернові – 686 га, зернобобові – 517 га, цукрові буряки – 196 га, багаторічні та однорічні трави – 537 та 297 га відповідно.

2.1.2. Характеристика тварин

Окрім галузі рослинництва, яка активно розвивається у господарстві значну увагу приділяють галузі свинарства, яка є дуже важливою для отримання життєздатного приплоду, ремонтного молодняку, свиней на відгодівлі та забезпечення населення країни доброякісними продуктами харчування. Характеристика галузі свинарства наведена у таблиці 2.1.2.1.

Таблиця 2.1.2.1

Характеристика галузі свинарства

Показники, голів	Роки		
	2017	2018	2019
Основних свиноматок	1000	1150	1300
Ремонтного молодняку	1240	1560	1660
Свиней на відгодівлі	6240	7160	8252
Кнурів-плідників	120	190	255
Поросят	3700	2740	1533
Середньодобовий приріст ремонтного молодняку свиней, г	542	597	685
Свиней на відгодівлі, г	690	730	780
Свиней, всього	12300	12800	13000

Як видно з даної таблиці кількість свиней в господарстві за останні 3 роки суттєво збільшується і на кінець 2020 року становить: основних

свиноматок – 1300, ремонтного молодняку – 1660, свиней на відгодівлі – 8252, кнурів-плідників – 255, поросят – 1533 голови.

Також, слід відмітити, що збільшилися середньодобові прирости ремонтного молодняку у порівнянні з 2017 роком на 143 грами, а також свиней на відгодівлі – на 90 грамів.

В умовах ТОВ «Камчатка» Ізяславського району Хмельницької області використовують три породи свиней: велику білу породу свиней, ландрас та дюрок. Велика біла порода є однією з найбільш поширених не тільки в світі, але і в Україні. Розводять її в усіх регіонах країни.

Дана порода пристосована до годівлі, розведення та утримання у різних куточках України.

2.1.3 Заготівля кормів і годівля тварин

Найважливішою умовою успішного розвитку тваринництва у господарстві є забезпеченість тварин збалансованими сумішами. При цьому вирішальним є кормова база, або система, яка виробляє корми, які забезпечують потреби тваринництва.

Важливе значення має рівень і якість годівлі, що на 60-70 % визначає величину продуктивності свиней.

При нормуванні й оцінці повноцінності годівлі найголовнішим є поживність раціону з чіткою оцінкою його структури. Ефективність годівлі є надважливим фактором, якій позитивно впливає на обмінні процеси в організмі тварин та показує сам ефект годівлі, а також збалансованість раціонів за енергією, протеїном, поживними та біологічно активними речовинами.

Потреба у кормах визначається виходячи із способу утримання поголів'я, напрямку продуктивності, структури і типу раціонів господарства, живої маси і фізіологічного стану свиней. Чим вищі продуктивні показники, тим менші витрати кормів на одиницю продукції.

Врожайність сільськогосподарських культур наведена в таблиці 2.1.3.1.

Таблиця 2.1.3.1

Врожайність сільськогосподарських культур в господарстві, ц/га

Назва культур	Врожайність (за останні 3 роки)		
	2017	2018	2019
Зернові	42,0	46,1	44,4
Озимі зернові	46,2	43,6	45,2
Ярі зернові	39,7	38,2	44,4
Зернобобові	42,1	43,2	43,9
Цукрові буряки	44,1	45,2	48,2
Багаторічні трави	69,1	72,2	75,4
Однорічні трави	55,1	57,6	50,0

Аналіз даної таблиці свідчить, що врожайність зернових за останні 3 роки склала в середньому – 44, 1, озимих зернових – 45, ярих зернових – 40, 8, зернобобових – 43,1, цукрових буряків – 45,8, багаторічних трав – 72,2, однорічних трав – 54,2 ц/га.

Потреба у кормах визначається виходячи із способу утримання поголів'я, напрямку продуктивності, структури і типу раціонів господарства, живої маси і фізіологічного стану свиней. Чим вищі продуктивні показники, тим менші витрати кормів на одиницю продукції.

Сировиною для заготівлі рослинних кормів є зернові корми, однорічні та багаторічні рослини, цукровий буряк.

Концентровані корми зберігаються в кормосховищі господарства. Основними операціями при підготовці зерна до згодовування є його екструдкування.

Корми які зіпсувалися в процесі заготівлі чи зберігання, тваринам не згодовують.

Варто відмітити, що для кожної групи тварин складають відповідні кормові раціони з урахуванням їх живої маси, віку, вгодованості, а також

враховують і показники поживності раціонів (обмінна енергія, перетравний протеїн, цукор, крохмаль тощо).

2.2 Матеріал та методика проведення досліджень

Дослідження по кваліфікаційній роботі проведені в умовах ТОВ «Камчатка» Ізяславського району Хмельницької області у 2019-2020 роках.

Мета досліджень – оцінка технології годівлі та утримання ремонтного молодняку свиней в умовах ТОВ «Камчатка» Ізяславського району Хмельницької області.

Об'єкт досліджень – ремонтний молодняк свиней великої білої породи.

Предмет досліджень – корми та добавки, що використовуються у годівлі молодняку свиней, а також звіти ТОВ «Камчатка» за останні 3 роки.

Матеріалом досліджень було поголів'я ремонтного молодняку свиней, звіти господарства, технологічні процеси, що використовуються у господарстві під час годівлі, утримання, роздавання кормів, водонапування, прибирання гною у тваринницьких приміщеннях.

Для того, щоб досягти вище зазначену мети поставили такі *завдання*:

- написання теоретичної частини роботи;
- звіти господарсько-економічної діяльності ТОВ «Камчатка»
- аналіз технології годівлі та утримання ремонтного молодняку свиней;
- аналіз техніки годівлі ремонтного молодняку свиней;
- проаналізувати гематологічні та біохімічні показники крові ремонтних свинок;
- розрахувати економічну ефективність проведених досліджень;
- надати висновки та практичні рекомендації виробництву.

Методи дослідження: аналітичні (огляд літератури), зоотехнічні (аналіз годівлі, продуктивності), розрахункові (економічна ефективність досліджень).

Робота виконана на 39 сторінках комп'ютерного тексту, містить 8 таблиць і 2 рисунки. Список використаної літератури включає 44 літературних джерела.

На рисунку 1 наведена загальна схема проведення досліджень.

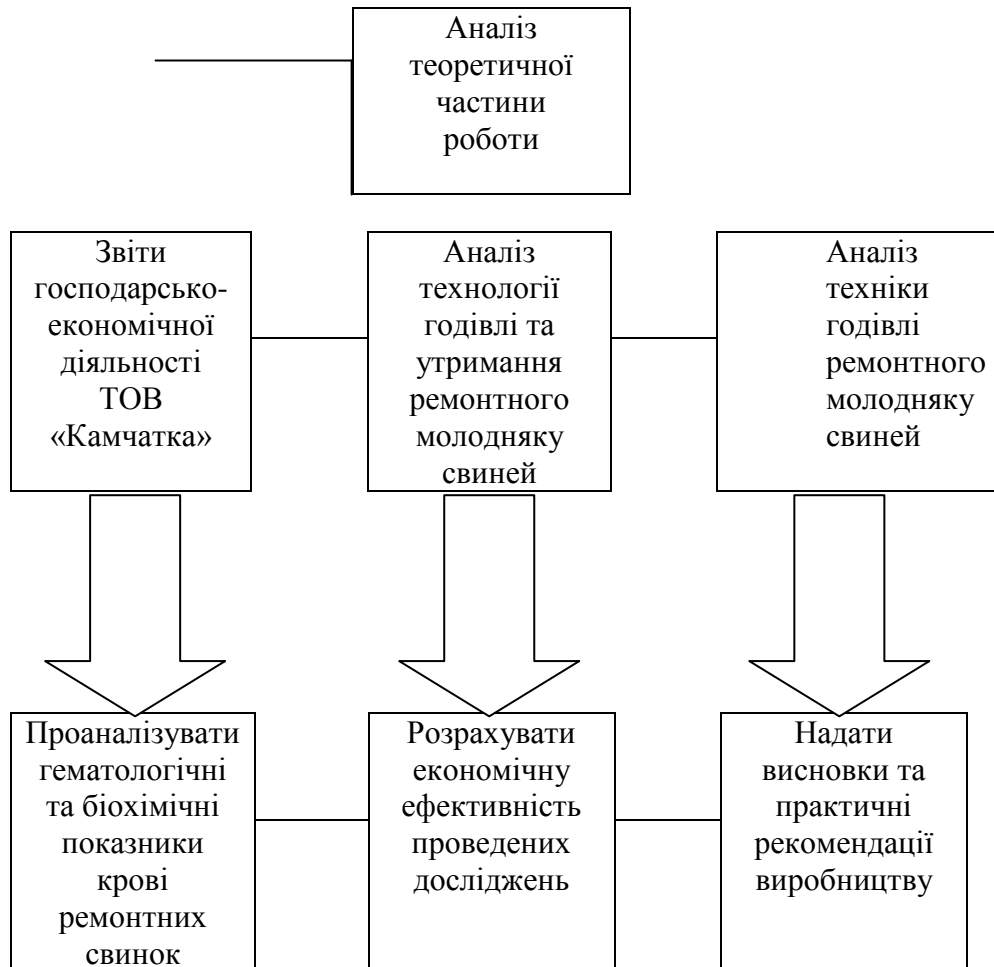

Рис. 1. Загальна схема проведення досліджень

РОЗДІЛ 3. РОЗРАХУНКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНА ЧАСТИНА

3.1 Технологія виробництва продукції тваринництва

3.1.1 Аналіз технології годівлі та утримання ремонтного молодняку свиней

Годівля ремонтного молодняку. Попередню оцінку і формування груп ремонтних свинок та кнурців проводять у 60, 120 і 180 діб. За цей період прирости повинні бути на рівні 575–650 г. Свинки у 9-місячному віці в умовах племінних господарств мають важити 120–130 кг, а у промислових комплексах –110–120, кнурці у віці 330 діб, 150–170 та 140–150 кг.

Жива маса ремонтного молодняку повинна збільшуватись без ознак ожиріння й порушення репродуктивної здатності тварин. Тому для запобігання надлишкового споживання поживних речовин слід збільшувати протягом вирощування вміст клітковини в раціонах.

Для приготування зернових сумішей і комбікормів зерно у господарстві подрібнюють до 0,5–1 мм та екструдують, що підвищує перетравність протеїну та енергетичну поживність. Коренеплоди, силос, грубі та пасовищні корми повинні бути подрібненими до рідкої маси і додаватися до концентрованих перед подачею їх на кормовий стіл..

Замість кормороздавачів КС-1,5, РС-5А і КЭС-1,7 у господарстві використовують універсальний прилад на основі програмного керування КУС-Ф-2. Він потрібен для роздачі вологих та сухих сумішей, концентратів для усіх груп свиней у переривчастій годівниці, які розміщуються по боках кормових проходів. Також роздача кормів проводиться і в суцільній спарені. Це знижує витрати праці і світла у 1,5 раза.

Для напування свиней на комплексах, приготування кормів та прибирання приміщень необхідна вода. З цією метою використовують в основному підземні джерела. У водонапірні башти воду вкачують насосами різних конструкцій і типів: ЗПЛ, АПВ, ЭЦВ. Воду подають автоматичними

водопідйомними комплексами та установками: ВУ-10-30А, ВУ-10-80, БУ-5-30, БУ-7-65.

При напуванні поросят та дорослих відлучених свиней використовують клапанну одночашкову напувалку ПСС. Для дорослих свиней застосовують соскові клапанні напувалки ПБП-1. За допомогою них обладнують приміщення для тварин при груповому та індивідуальному утриманні тварин.

Видалення сечі та гною – найтрудомісткіший процес, який становить більше 50 % всіх витрат, які стосуються догляду за твариною. В умовах свинофермі застосовують скребкові транспортери кільцевої дії ТСН-3,0, а для подачі на транспорт використовують навантажувачі ПГ-0,5Д, ПУ-0,5, ПШ-0,4; рідкі фекалії перекачують за допомогою установки УН-1 і УН-100. На свинокомплексах з великою потужністю від 3 до 24 тис. голів застосовують спеціальні установки КНУС-3-6-18-24.

Для підтримання необхідного рівня мікроклімату в умовах свинарських приміщень використовують електрокалорифери СФОА, обігрівально-вентиляційне обладнання типу «Клімат», тепло вентилятори ТВ-36, ТВ-6 обігрівальне обладнання для поросят К-С-16, ІКУФ-1М.

У залежності від природно-кліматичних умов концентровані корми у раціонах молодняку можуть досягати 80%, соковиті корми – 20–25 %, та тваринного походження – 3–5 %. Влітку пасовищні корми складають 20–25%. Зерно ремонтному молодняку згодують як зерноsumіш чи комбікорм.

У таблицях 3.1.1.1-3.1.1.3 наведені господарські раціони для ремонтних свинок.

Таблиця 3.1.1.1

**Середньодобовий раціон для ремонтних свинок. Жива маса 40-50 кг,
середньодобовий приріст 575- 600 г (зимовий період)**

Корми і поживні речовини	Кількість, кг	Вміст кормів в %
Дерть кукурудзяна	0,69	35
Дерть ячменю+пшениці+гороху	0,56	28
Шрот соняшниковий	0,35	12
Силос сумішок /Вівса+люпину	1,35	9
Буряки цукрові	0,92	5
Трав'яне борошно/ Ячменю ярого	0,20	5
М'ясо-кісткове борошно	0,14	6
Добавки/вуглекислий цинк, г	1,09787	-
Добавки/вуглекислий кобальт, г	0,03092	-
Добавки/вуглекисла мідь, г	0,09691	-
Поживні речовини	Норма	Міститься в раціоні
Обмінної енергії, МДж	26,6	27,8
Сухої речовини, кг	2,0	2,2
Сирого протеїну, г	343	347
Перетравного протеїну, г	256	275
Лізін, г	14,4	14,2
Метіонін+цистин, г	8,6	10
Сирої клітковини, г	126	254
Сіль кухонна, г	11	9,8
Кальцій, г	18	17,1
Фосфор, г	15	14,5
Залізо, мг	171	285
Марганцю, мг	92	84,2
Мідь, мг	24	23,8
Цинк, мг	114	109,9
Кобальт, мг	2,4	2,35
Каротин, мг	14	53
Вітамін Д, МО	0,7	1,1
Вітамін Е, мг	80	103
Вітамін В ₁ , мг	5	9,4
Вітамін В ₂ , мг	14	9,1
Вітамін В ₃ , мг	45	42,3
Вітамін В ₄ , г	2,3	2,5
Вітамін В ₅ , мг	138	115
Вітамін В ₁₂ , мкг	11	9,7

Таблиця 3.1.1.2

**Середньодобовий раціон для ремонтних свинок. Жива маса 70-80 кг,
середньодобовий приріст 600 г (зимовий період)**

Корми і поживні речовини	Кількість, кг	Вміст кормів в %
Дерть кукурудзяна	0,71	31
Дерть ячменю+пшениці+гороху	0,75	32
Шрот соняшниковий	0,24	7
Силос сумішок /Вівса+люпину	2,10	12
Буряки цукрові	1,51	7
Трав'яне борошно/ Ячменю ярого	0,28	6
М'ясо-кісткове борошно	0,14	5
Добавки/вуглекислий цинк, г	1,09787	-
Добавки/вуглекислий кобальт, г	0,03092	-
Добавки/вуглекисла мідь, г	0,09691	-
Поживні речовини	Норма	Міститься в раціоні
Обмінної енергії, МДж	31	32,8
Сухої речовини, кг	2,3	2,6
Сирого протеїну, г	400	377
Перетравного протеїну, г	300	285
Лізін, г	16,8	16,2
Метіонін+цистин, г	10,1	10,9
Сирої клітковини, г	147	298
Сіль кухонна, г	13	11,1
Кальцій, г	21	19,8
Фосфор, г	17	13,5
Залізо, мг	200	302
Марганцю, мг	107	94,9
Мідь, мг	28	27,8
Цинк, мг	133	129,1
Кобальт, мг	2,8	2,55
Каротин, мг	17	73
Вітамін Д, МО	0,9	1,4
Вітамін Е, мг	94	139
Вітамін В ₁ , мг	6	10,9
Вітамін В ₂ , мг	17	12,8
Вітамін В ₃ , мг	53	46,3
Вітамін В ₄ , г	3	2,9
Вітамін В ₅ , мг	161	118
Вітамін В ₁₂ , мкг	13	10,9

Таблиця 3.1.1.3

**Середньодобовий раціон для ремонтних свинок. Жива маса 100-120 кг,
середньодобовий приріст 600 г (зимовий період)**

Корми і поживні речовини	Кількість, кг	Вміст кормів в %
Дерть кукурудзяна	0,73	32
Дерть ячменю+пшениці+гороху	0,78	33
Шрот соняшниковий	0,34	10
Силос сумішок /Вівса+люпину	1,75	10
Буряки цукрові	1,1	5
Трав'яне борошно/ Ячменю ярого	0,23	5
М'ясо-кісткове борошно	0,14	5
Добавки/вуглекислий цинк, г	1,09787	-
Добавки/вуглекислий кобальт, г	0,03092	-
Добавки/вуглекисла мідь, г	0,09691	-
Поживні речовини	Норма	Міститься в раціоні
Обмінної енергії, МДж	31,1	32,4
Сухої речовини, кг	2,5	2,6
Сирого протеїну, г	416	399
Перетравного протеїну, г	300	304
Лізін, г	17,6	17,1
Метіонін+цистин, г	10,6	11,4
Сирої клітковини, г	207	398
Сіль кухонна, г	13	11,1
Кальцій, г	22	20,6
Фосфор, г	18	14,8
Залізо, мг	207	321
Марганцю, мг	120	99,9
Мідь, мг	30	28,9
Цинк, мг	222	213,4
Кобальт, мг	3	2,7
Каротин, мг	18	77
Вітамін Д, МО	0,9	1,5
Вітамін Е, мг	105	145
Вітамін В ₁ , мг	7	11,1
Вітамін В ₂ , мг	18	12,9
Вітамін В ₃ , мг	59	49,8
Вітамін В ₄ , г	3	3
Вітамін В ₅ , мг	179	131
Вітамін В ₁₂ , мкг	15	12,9

Аналіз таблиць свідчить, що структура раціону для ремонтних свинок в умовах господарства була наступною: концентровані корми – 70-75%, соковиті корми – 14-19%, грубі корми – 5-6%, що є допустимою нормою. Для балансування раціонів за вітамінами, мікро та макроелементами, амінокислотами, кальцієм та фосфором в умовах господарства використовують добавки солей мікроелементів та м'ясо-кісткове борошно.

Слід відмітити, що раціони майже повністю забезпечують потребу тварин у поживних речовинах. Середньодобова даванка корму для ремонтного молодняку свинок становила від 4,2 до 5,1 кг, що є фізіологічною нормою при дворазовій годівлі [44].

Утримання ремонтного молодняку свиней

В умовах ТОВ «Камчатка» Ізяславського району, Хмельницької області застосовується зимове та літнє утримання свиней. У зимовий період молодняк утримується у свинарнику, а у літній період роки – на вигульних майданчиках та таборах.

Самців та самок утримують окремо у приміщенні групами по 8-10 голів. Площа станка у розрахунку на 1 голову – 1,9 м², фронт годівлі – 30 см. Підлога у станках бетонна, під якою влаштовані гнойові канали. Там розміщені транспортери для видалення гною.

Неподалік тваринницьких приміщень обладнують вигульні майданчики в розрахунку 1,5 м² на одну голову.

Літньотабірне утримання дуже важливе при вирощуванні молодняку (активний моціон, капітальний ремонт тваринницьких приміщень, ефективне використання дешевих зелених кормів). Літні приміщення з таборами для ремонтного молодняку в умовах господарства будують по типу стаціонарних споруд і розміщують так, щоб їх відкрита сторона була захищена від вітру та прямих сонячних променів. Табір розміщений на сухому місці, неподалік від свиноферми – 300-500 м. Це надає можливість в кормоцехах господарства готувати корми і роздавати їх за допомогою механізованої техніки у табір

тваринам та раціонально використовувати системи освітлення, водопостачання та гноєвидалення.

3.1.2 Техніка годівлі ремонтного молодняка свиней

В умовах ТОВ «Камчатка» для ремонтного молодняка свиней використовують дворазову годівлю. Прирости тварин при такій годівлі звичайно не бувають нижчі, ніж при три-, чотириразовій.

Свині при дворазовій годівлі краще перетравлюють поживні речовини кормів, що сприяє економічному витрачання кормів на потреби організму і кращому нагромадженню речовин у тілі, ніж при три- і чотириразовій годівлі.

Інтенсивність росту помітно знижується лише при годівлі свиней один раз на добу. Досвід господарства свідчить, що економічніше годувати ремонтний молодняк із самогодівниць і напувати з автонапувалок. Це сприяє скороченню затрат праці.

Цілком прийняте застосування самогодівниць і в умовах утримання племінного молодняка на доброму пасовищі. При цьому за рахунок концентрованих кормів повинно поповнюватись близько 75 % потреби тварин в поживних речовинах. Необхідно, щоб на кожне кормове гніздо самогодівниці припадало не більше 3-4 голів. Бажано, щоб із ранньої весни до пізньої осені племінний молодняк перебував у літніх таборах і по можливості користувався пасовищем або одержував у достатній кількості свіжоскошену зелену масу. При такому утриманні підвищується резистентність організму, добре розвиваються м'язова тканина, кістяк, внутрішні органи і створюються сприятливі умови для розвитку системи відтворення.

Організовуючи раціональну годівлю ремонтного молодняка, слід враховувати вікові зміни обміну речовин в організмі тварин. Так, до досягнення молодняком живої маси 80-90 кг, коли інтенсивний ріст

відбувається в основному за рахунок м'язової тканини і кістяка, раціони потрібно складати за вищими нормами з суворим дотриманням параметрів повноцінної годівлі. В наступний період вирощування необхідно вводити елементи обмеження енергетичного рівня за рахунок зменшення концентрації енергії в сухій речовині раціону. З метою попередження ожиріння в цей період потрібно збільшувати вміст клітковини в сухій речовині раціонів кнурців і свинок до 8-10 %. Напування тварин без обмежень.

3.1.3 Гематологічні та біохімічні показники крові ремонтного молодняку свиней

Для певної характеристики стану й розвитку тварин наші дослідження доповнювали морфологічними показниками, оскільки вони достатньо об'єктивно характеризують те внутрішнє середовище, в якому відбуваються процеси життєдіяльності організму, характеризують інтенсивність обміну та фізіологічний стан піддослідних свиней.

Кров у відбиралася з вушної вени вранці до годівлі. Місце взяття крові ретельно протиралося ватою з спиртом. Першу краплю крові, яка виступала на поверхню вуха, витирали ватою, а з інших проводили забір крові. Кров стабілізували гепарином або трилоном В. Стабілізовану кров для дослідження на кількість еритроцитів, лейкоцитів, вміст гемоглобіну зберігали у прохолодному місці. Нестабілізовану кров для дослідження на кальцій, фосфор, загальний білок, білкові фракції (альбуміни, глобуліни), цукор (глюкоза) ставили в тепле місце для кращого відстоювання сироватки. Кров доставляли в лабораторію на протязі 24 годин.

У таблиці 3.1.3.1 наведені результати дослідження крові ремонтних свинок.

Результати дослідження крові ремонтних свинок

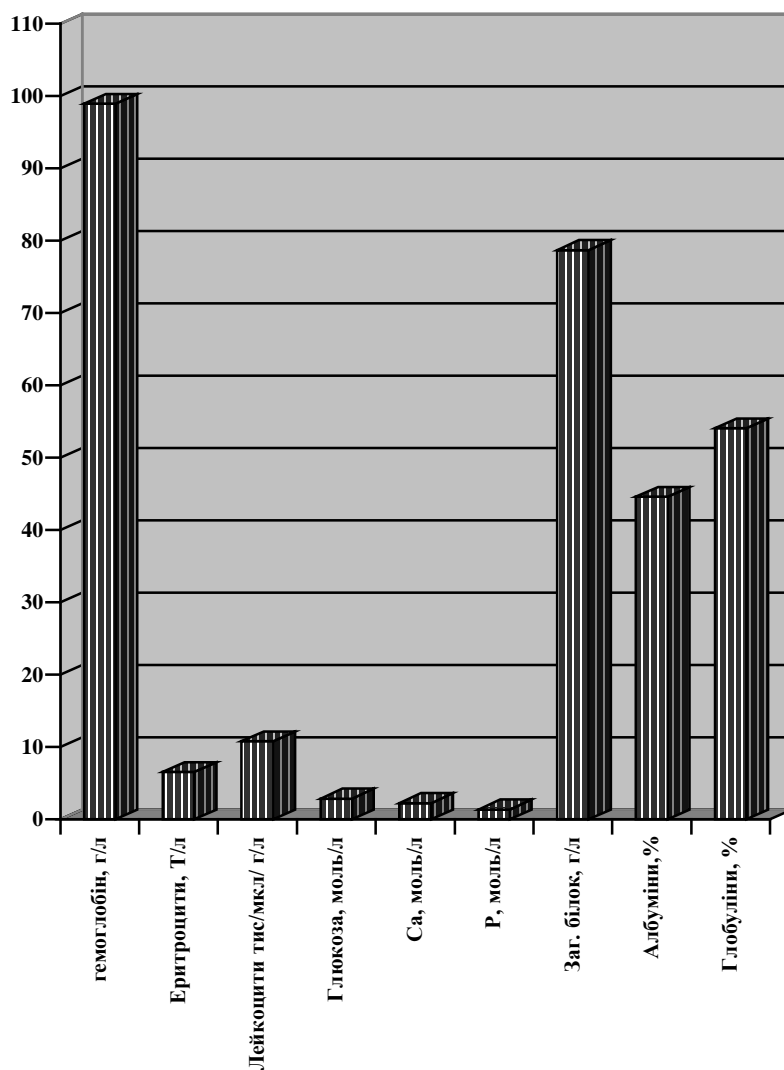
n=10

Показники	Фізіологічна норма	Результати
Гемоглобін, г/л	90-110	98,9 ±4,2
Еритроцити, Т/л	6-7,5	6,6±0,4
Лейкоцити, тис/мкл	8-16	10,8±1,2
Глюкоза, ммоль/л	2,5-3,9	2,9±0,1
Са, ммоль/л	2,5-3,25	2,3±0,04
Р, ммоль/л	1,45-2,1	1,41 ±0,09
Загальний білок, г/л	70-85	78,7±3,2
Альбуміни, %	35-45	44,6±1,8
Глобуліни, %	45-55	54,1±1,8

* n – кількість ремонтних свинок, у яких була відібрана кров

Як видно з даної таблиці у ремонтних свинок спостерігається незначне зменшення в крові вмісту фосфору (- 0,2 ммоль/л). Всі інші гематологічні та біохімічні показники знаходяться в межах допустимих фізіологічних норм. Це свідчить про те, що годівля тварин в умовах ТОВ «Камчатка» відбувається з дотриманням загально прийнятих вимог, що в свою чергу також позитивно відображається на показниках крові тварин.

На рисунку 2 наведені показники крові ремонтних свинок.

Показники крові

Рис.2. Показники крові ремонтних свинок

3.1.3 Економічна ефективність досліджень

Розрахунок економічної ефективності проводили за цінами 2020 року. Враховували кількість ремонтного молодняку, затрати на обслуговування тварин.

Реалізаційна ціна молодняку – 48 грн за 1 кг. Виручка від реалізації молодняку – 38400 гривень. Було отримано чистого прибутку – 19600 гривень, при рівні рентабельності 10,3% (табл. 3.1.3.1).

Таблиця 3.1.3.1

Економічна ефективність проведених досліджень

№ п/п	Показники	Одиниці вимірювання
1.	Кількість ремонтного молодняку, голів	10
2.	Затрати на корми, обслуговування гривень	18800
3.	Реалізаційна ціна свинини, грн.	48
4.	Виручка від реалізації молодняку, грн.	38400
5.	Отримано чистого прибутку, грн.	19600
6.	Рівень рентабельності,%	10,3

ВИСНОВКИ

1. ТОВ «Камчатка» заходиться в Ізяславському районі Хмельницької області. Воно є одним з найпотужніших свиного господарств України та засновником АСУ.

2. Кількість свиней в господарстві за останні 3 роки суттєво збільшилась і на кінець 2020 року становить: основних свиноматок – 1300, ремонтного молодняку – 1660, свиней на відгодівлі – 8252, кнурів-плідників – 255, поросят – 1533 голови.

3. У порівнянні з 2017 роком збільшилися середньодобові прирости ремонтного молодняку на 143 грами, а також свиней на відгодівлі – на 90 грамів.

4. Структура раціону для ремонтних свинок в умовах господарства була наступною: концентровані корми – 70-75%, соковиті корми – 14-19%, грубі корми – 5-6%, що є допустимою нормою. Для балансування раціонів за вітамінами, мікро та макроелементами, амінокислотами, кальцієм та фосфором в умовах господарства використовують добавки солей мікроелементів та м'ясо-кісткове борошно.

5. В умовах ТОВ «Камчатка» Ізяславського району, Хмельницької області застосовується зимове та літнє утримання свиней. У зимовий період молодняк утримується у свинарнику, а у літній період роки – на вигульних майданчиках та таборах.

6. Ремонтний молодняк свиней годують двічі на добу. Напування тварин без обмежень.

7. При дослідженні гематологічних та біохімічних показників крові у ремонтних свинок спостерігається незначне зменшення в крові вмісту фосфору (- 0,2 ммоль/л). Всі інші гематологічні та біохімічні показники знаходяться в межах допустимих фізіологічних норм.

8. При розрахунках економічної ефективності загальна виручка від реалізації молодняку – 38400 гривень. Було отримано чистого прибутку – 19600 гривень, при рівні рентабельності 10,3%.

ПРОПОЗИЦІЇ ВИРОБНИЦТВУ

В умовах ТОВ «Камчатка» Ізяславського району Хмельницької області пропонуємо використовувати технологію годівлі та утримання ремонтного молодняка свиней, яка наразі є в господарстві.

2. При складанні та аналізі раціонів враховувати всі біологічні потреби тварин в поживних речовинах, особливо у вітамінах. З цією метою пропонуємо вводити до складу комбікормів вітамінні добавки у кількості 1-2% від загальної структури раціону.

Список літератури

1. *Аграрний сектор економіки України (стан і перспективи розвитку)* / [М.В. Присяжнюк, М.В. Зубець, П.Т. Саблук]. К.: ННЦ ІАЕ. 2011. С. 12-15.
2. *Алексеев Л.* Балансирование рационов для свиней по макро- и микроэлементах. Животноводство. 1972. С. 25-31.
3. *Бажов Г.М., Каплацкий В.И.* Биотехнология интенсивного свиноводства. М.: Ростагропромиздат.1989. 269 с.
4. *Василенко Д.Я., Меленчук Е.И.* Свиноводство и технология производства свинины. / К. 1987. 270 с.
5. *Василенко Д.Я.* Свиноводство і технологія виробництва свинини. К.: Вища школа. 1996. 271 с.
6. *Використання та удосконалення генофонду свиней в умовах ТОВ «Таврійські свині».* / В.С. Топіха, В.Я. Лихач, С.І. Луговий, О.І. Загайкан // Асканія Нова. 2012. Вип. 5. С. 283-289.
7. *Говтвян В.А.* Отдельные биологические особенности генотипов свиней разных сочетаний центральных районов Украины // Наукове забезпечення свиноводства в сучасних умовах. Дніпропетровськ. 2004. С. 31-34.
8. *Доброхотов Г.Н.* Свиноводство. М.: Колос, 1974. 544 с.
9. *Дикие и домашние свинки:* Монография [В.И. Герасимов, Д.И. Барановський, А.М. Хохлов]. Х. Еспада. 2009. 240 с.
10. *Епишко Т.И.* Генетические основы породообразования. Жодино. 2007. Т. 42. С. 57-60.
11. *Еріксон Д.* Американська технологія утримання свиней. / Прибуткове тваринництво. 2015. №3(27). С. 64-67.
12. *Іванов В.О.* Альтернативна технологія виробництва свинини. Херсон. 2005. Вип.39/1. С.101-106.
13. *Іванов В.О.* Сучасна технологія виробництва свинини в Україні та перспективи її удосконалення. Херсон. 2006. Вип. 43. С. 75-79.
14. *Інтенсивна технологія виробництва свинини.* В.П. Рибалко, Б.В. Баньковський. К.:Урожай. 1991. 176 с.

15. *Иванов М.Ф.* Свиноводство: Учебн. Пособие. М.: Сельхозгиз, 1937. 304 с.
16. *Кабанов В.Д.* Рост и мясные качества свиней. М.: Колос, 1972. 24 с.
17. *Коваленко В.Ф.* Кормові добавки у свинарстві. Полтава. 2007. Вип. 55. С. 53-55.
18. *Козырь В.С., Чертков Д.Д.* Свиноводство в агроформированиях и приусадебных хозяйствах. Днепропетровск, 2003. 99 с.
19. *Кормові натуральні стимулятори продуктивності свиней: практичний poradnik.* О.О. Висланько, С.О. Семенов. Полтава. 2009. 59 с.
20. *Ладан П.Е.* Свиноводство: Учебник. М. Колос, 1978. 286 с.
21. *Лебедев П.* Влияние микроэлементных добавок в рационах маток на выход и сохранность поросят. Свиноводство. 1980. №7. С. 31-32.
22. *Лихач В.Я.* Відгодівля свиней м'ясних генотипів до різних вагових кондицій. Херсон. 2008. Вип. 58. С. 285-289.
23. *Лоза А.* Тенденции развития свиноводства в Украине // Возможности и перспективы альтернативного свиноводства: Сб. материалов науч. - практ. междунар. конф. 7-10 декабря. Днепропетровск: Корпорация «Агро-Союз», Украина, 2005. С. 24-29.
24. *Любович О.А., Дем'яновській Д.М.* Стан сільськогосподарського виробництва на Дніпропетровщині // Наукове забезпечення свинарства в сучасних умовах. Дніпропетровськ, 2004. С. 3-7.
25. *Мадд А.Д.* Потребность свиней в минеральных веществах и микроэлементах. Питание свиней. М.: Агропромиздат, 1987. С. 125-139.
26. *Медведев В.А.* Формирование мясности свиней и методы ее повышения: Дис. д-ра с.-х. наук. Х., 1972. С.46-67.
27. *Мысик А.Т.* Свиноводство. М.: Колос, 1984. 448 с.
28. *Повод М.Г.* Продуктивні якості свиноматок при різних способах їх утримання в період поросності. Таврійський науковий збірник. 2008. Вип. 58. с. 319-327.
29. *Походня Г.С.* Повышение продуктивности свиней. Белгород. 2004. 517 с.

30. *Походня Г.С.* Промышленное свиноводство. Белгород. 2011. 483 с.
31. *Рибалко В.П.* Племінні ресурси України. К.: Аграрна наука. 1998. С. 172-174.
32. *Сучасні методики досліджень у свинарстві.* Полтава. 2005. 228 с.
33. *Яременко В.І.* Технологія виробництва свинини у господарствах різних форм власності. Херсон. 1998. 214 с.
34. *Пахно В.С.* Организация откорма свиней на промышленной основе В.С. Пахно. – М, 1978. – 96 с.
35. *Походня Г.С.* Теория и практика воспроизводства и выращивания свиней. М.: Агропромиздат, 1990. С. 89-99.
36. *Проваторов Г.В., Проваторова В.О.* Годівля сільськогосподарських тварин. Суми: Університетська книга, 2004. С. 349-367.
37. *Рибалко В.П.* Коротка характеристика і наукове забезпечення раціонального використання племінної бази свиней України // Ефективне птахівництво та тваринництво, №1/ В.П. Рибалко. – 2002. – С. 5-8.
38. *Савич І.А.* Свиноводство и технология производства свинины: Учебное пособие. М.: Агропромиздат, 1986. С. 134-156.
39. *Свечин Ю.К.* Организация свинины на промышленной основе. М.: Агропромиздат, 1985. 151 с.
40. *Свеженцов А.И.* Основы полноценного кормления свиней. Днепропетровск, 2000. – С. 240-243.
41. *Свинарство і технологія виробництва свинини / В.І. Герасімов, В.П. Рибалко, Л.М. Цицюрський [та ін.].* – К.: Урожай, 1996. – С. 348- 352.
42. *Мамченко В.Ю., Денисюк О.С. Денисюк К.О.* Вплив кормів на якість свинини. Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва: науково-теоретичний збірник. Вид-во «Поліський національний університет», 2020. Вип. 13. С. 99-101.
43. *Мамченко В, Денисюк О.* Вплив деталізованих норм годівлі ремонтних кнурців та свинок на відтворювальні здатності. Міжнародна науково-практична інтернет-конференція: «Тенденції та перспективи розвитку науки і

освіти в умовах глобалізації. Вип. №63. С. 488-490. Переяслав-Хмельницький.

44. *Денисюк О.С.* Оцінка технології годівлі та утримання ремонтного молодняка свиней в умовах ТОВ «Камчатка» Переяславського району Хмельницької області. Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва: науково-теоретичний збірник. Вид-во «Поліський національний університет», 2020. Вип. 14. С. -.